

Masseuttak- Steinuttak på Stokkeland i Vestnes kommune

Natur og kulturminnefaglig uttalelse

28.10.2022

Stokkeland Traktordrift har som grunneier av terreng ved eksisterende masseuttak på Stokkeland på gnr.49.bnr.3 søkt om å kunne utvide bruddareal av masseuttaket. Natur og Kulturminnetjenester har i denne sammenhengen vurdert primært naturfaglige verdier og sekundært kulturminneverdier i omsøkt tiltaksområde og influensområde for videre uttak av steinmasse. Masseuttak vil berøre randsone av et eksisterende myrareal som ligger i bakkant av dagens eksisterende steinbrudd.

Det vises her til tidligere innspill fra Statsforvalterens miljøavdeling i Møre og Romsdal fylke angående det omsøkte tiltakets påvirkning på myrareal ved videre brudduttak av masse. Miljøvernavdelingens utgangspunkt er at man må ta hensyn til myrareal som en verdifull naturtype, satt i sammenheng med reguleringsplan og næringsvirksomhet videre.

Statsforvalteren (miljøavdelingen) sitt hørings svar vektlegger at myrareal som våtmarkssystem har en viktig verdi, og at en naturtype som myr er et prioritert satsingsområde å ivareta for det offentlige i tiden framover. Det nevnes at myr har en viktig rolle som leveområde for en rekke arter innen biologisk mangfold (biodiversitet), at myr fungerer som en flomdemper som kan hindre oversvømming av areal generelt, og man påpeker at myra og har en sentral funksjon i å rense vann og som karbonfanger.

I tillegg til nevnte verdier som ei myr representerer vil man fra Natur og Kulturminnetjenester sin side framheve at myra som økosystem på et helt generelt grunnlag, har en verdi som undervisningssted og læringsarena for miljøorganisasjoner og i skoleverket.

Ivaretagning av eksisterende våtmark og restaurering av nedbygd våtmark nevnes som prioriterte satsingsområder for natur og miljøforvaltningen. Når det gjelder «Djupmyra» på Stokkeland ber Statsforvalteren i Møre og Romsdal om at det settes av en bred nok buffersone til å kunne hindre avrenning fra myra etter uttak av ny masse fra randsone. Man viser til at avrenning fra myra i etterkant av inngrep vil kunne medføre en påfølgende senkning av grunnvanns-standen i myra.

Befaring på Stormyra 23.09.2022

Den 23.09.2022 gjennomførte JOB ing og innleid konsulentfirma Natur og Kulturminnetjenester en befaring i myrområdet som vil bli berørt i samband med uttak av fyllmasse. Hovedhensikten var å få et innsyn i tiltaks og influensområdet, og at man grovt sett skulle kunne kartlegge vegetasjonstyper og karakterarter i myrområdet «Djupmyra». Under denne befaringen ble det registrert verdier av naturfaglig karakter. I en mer beskjeden grad ble det også registrert noen kulturminnefaglige verdier.

Myrtype og Vegetasjonstyper

Som økosystem kan en noe forenklet definisjon av et område som «Djupmyra» sies å være et voksested som gir et næringsgrunnlag for bestemte typer av vegetasjon.

Myrtypen i området kan karakteriseres til å være kystmyr av typen fattigmyr. Dette er en type myrterreng som i relativt stor grad preger kommunen og regionen eller i fjord - områder. Fattigmyrtypen gir ikke gode vekstvilkår for kalkkrevende rødlistede arter som eks en rekke orkideer, men den stedege vegetasjonen har uansett en egenverdi. Som kystmyrlokalitet er «Djupmyra» vurdert naturfaglig til å ha en lokal verdi. Det framgår av saksopplysningene at myrområdet omfatter et areal på 70,5 dekar (mål). I seg selv vil arealet sin relativt beskjedne størrelse begrense artsdiversiteten utover botaniske verdier. Dette sett i forhold til nødvendige livsbetingelser for en rekke fuglearter.

Bunnvegetasjonen er overveiende preget av *torvmoser* (sphagnum) som *rød kjøttormose* *gråmose* *vasstormose* og *rødtormose*. Feltsjiktet består overveiende av til dels svakt og til dels sterkt forvedet *røsslyng*. Myra synes ikke å være i bruk som beiteområde for husdyr. Markant er ellers *blåbærlyng* og *blokkebær*. *Krekling*, *bukkeblad torvmyrull* og *duskmyrull* ble og påvist.

Overgang kystfuruskog – Djup,yra

Av andre arter framstår: *skrubbar elvesnelle* *rome harerug* og *tettegras* som vanlig forekommende eller spredt voksende arter på denne myra, og disse er også det man kan kalle for typiske referansearter for hele myrarealet i området Stokkeland- Furland i Vestnes kommune. Hadde man gjennomført befaringen i juni måned hadde flere plantearter som eks. *flekkmarihånd*, og *skogstjerne* sannsynligvis blitt påvist.

Fauna:

Det er en tydelig fast trekkroute for spesielt hjort, men og i en viss grad rådyr etter ferske spor i myra å dømme. Sannsynlig brunstgrop for hjort rett utenfor omsøkt influensområde for masseuttak. Av fuglearter ble kun *gråtrost* og *løvsanger* registrert, men det er mulig at myrområdet kan være i bruk av arter som *krikkand* og *enkeltbekkasin* til mulig hekking og / eller myting. En registrering innenfor hekkesesong med revirhevdning fra ulike arter hadde gitt bedre oversikt over artsinventaret av fugler. Man kan anta at artsdiversiteten for fugl vil være relativt lik andre kystmyrer i nærliggende område. Dette med tanke på utbredelse av arter sett

i sammenheng med deres nødvendige biologiske faktorer for livsbetingelser. Av amfibier ble det ikke påvist noen art under denne befaringen.

Djupmyra mot vest

Kulturminne

Automatisk freda kulturminne

Fylkesmannen opplyser tilbake i 2019 at det er gjort funn av automatisk fredet kulturminne nært dagens steinbrudd, men man hadde ikke kulturminnefaglig innsigelse sett i forhold til omsøkt tiltak med tanke på videre sannsynlighet for nye funn av automatisk freda kulturminne.

Biologiske kulturminner

Myrområdet på Stokkeland er fra før preget av kanalisering i øvre del av myrområdet. Etter gjengroingsfase og ren brukshistorikk å dømme er denne kanaliseringen utført fra sent 1970-tall til tidlig 1990-tall. Flere steder i nærhet av influensområdet ved brudd av ny masse finner man bruksspor etter torvbryting i form av typiske torvuttak i form av synlige historiske «torvhull» i myra. Dette kan betegnes som biologiske kulturminner, men i dette tilfellet inngår det ikke større historiske bruksspor i form av torvstakker, torvløer, torvveier eller lignende utover selve torvdammene i myra.

Oppsummering:

Naturopsyn og Kulturminnetjenester slutter seg til Statsforvalterens faglige vurdering om å i størst mulig grad sikre myra mot skadevirkning av irreversible tiltak. Dette kan relativt enkelt utføres ved å utføre plastring av tilstøtende randsone bestående av myrareal i form av naturlig revevegetering av vekstjord som vist til i tidligere søknad til Vestnes kommune av 2013.

Jordvoller er fra tidligere lagt opp for å dempe avrenning fra myra ved videre masseuttak.

Hvis tiltakshaver sikrer at det ikke oppstår mulighet for større avrenning gjennom jordvoller, kan masse som allerede er lagt opp og som senere legges opp dempe skadevirkning av tiltak. Det vil være viktig å sikre at myra ikke tørker ut via avrenning fra influensområde ved tiltak. Opplegg av tunge jordvoller som et buffertiltak og kontroll av at denne jordmassen har nok tetthet til å hindre avrenning, vil være et allerede påbegynt tiltak som kan sikre det eksisterende myrarealet. Dette buffertiltaket vil samtidig kunne dekke tiltakshavers behov som næringsdrivende.

Fast grunn i sørlig del har etter målinger å dømme en mulig terrengstigning i bakkant. Fjellet synes der å stige oppover i terrenget. Dette må man ta hensyn til i forhold til arealbruk videre.

Det vises i denne sammenhengen til matrise av myrkartlegging og avmerking av tidligere torvtak i myra utført av planansvarlig firma JOB ing.

Konklusjon:

Utviding av steinbruddet vil naturlig nok ha påvirkning på eksisterende myrareal. Graden av påvirkning vil være avhengig av tiltaket sitt omfang, og om en i forkant går inn med avbøtende tiltak i kantsone mellom steinbruddet og eksisterende myrareal. Som avbøtende tiltak bør en benytte jordvoller og plastring for å redusere mulig skadevirkning på myrarealet. Disse tiltakene har spesielt til hensikt å hindre uttapping av vannstanden, som er basis for våtmarkstype myr.

Ved slike skånsomme tiltak kan skadevirkninger sies å være begrensede.

Med hilsen

Naturoppsyn og Kulturminnetjenester v / Bernt Gjelsten